Duration 3.00 hours **Max. Marks 100**

Q. 1 A. Complete the sentences by choosing the correct option from the options given below. (Any 10) **10**

1. ---------houses are constructed and distributed to needy people on "no profit no loss" basis through the authority.
   a. HDFC b. CIDCO c. MHADA d. HUDCO
2. CRR stands for --------.
   a. Cash Reserve Ratio b. Credit Reserve Ratio c. Capital Reserve Ratio d. Cash Reverse Ratio
3. The process of sending an office message of information from one computer to another is called.....
   a. E-mail b.Chat c.Telegram d. Postage
4. ------- is called the architect of cities.
   a. HUDCO b. CIDCO c. INDIRA AWAS d. MHADA
5. E-commerce transactions can lead to business up to the ------ level.
   a. Local b. Regional c. National d. Global
6. ------bank is working for the development of Indian agriculture.
   a. State Bank of India b. Bank of Maharashtra c. NABARD d. I.C.I.C.I
7. Insurance Regulatory and Development Authority is headquartered at-----.
   a. Mumbai b. Delhi c. Chennai d. Hyderabad
8. Maharashtra Industrial Development Corporation was established on -----.
   a. 1 August 1962 b. 15 August 1962 c. 1 August 1963 d. 15 May 1957
9. Co-operative housing societies have to be registered with-----.
   a. Co-operative Registrar b. Charity Commissioner c. Tehsildar d. Collector
10. ....Banks work to provide banking services to landless farmers marginal farmers unorganized sector workers.
    a. District b. Payment c. NABARD d. Rural
11. Credit card or debit card is popular as -------.
    a. Paper money b. Plastic money c. Polymer money d. Metal money
12. ------ Through e-commerce, business organizations sell goods and services to individual customers.
    a. B to B b. B to C c. C to B d. C to C

34AF77EF23D01384464C4EED9A18460B

B. State whether the given sentence is true or false. (Any 10) **10**

1) Payment Bank does not work for marginal farmers and unorganized workers.

2) Computers cannot store information for a long time.

3) Credit is created by the Reserve Bank.

4) Insurance is a financial plan.

5) Public construction works in big cities, suburbs and urban areas are carried out through HUDCO.

6) Fraud and mischief can happen in e-commerce.

7) Large amount of credit is provided to agriculture sector through NABARD.

8) Headquarters of Insurance Regulatory and Development Authority is located at Hyderabad.

9) Co-operative housing societies help members to develop habit of saving.

10) Credit to priority sector is a regulatory function of Reserve Bank.

11) The insurance company pays the policyholder more than the amount mentioned in the policy.

12) Computer is not an important medium for retransmission of information.

Q.2. Solve any two of the following questions. **15**

a. What is construction business? State the importance of construction business . 8

b. Explain what is a co-operative housing society and its advantages. 7

Or

c. Elaborate the solution plan for the problem of housing and construction industry. 8

d. Explain the employment opportunities in housing and construction industry. 7

Q.3. Write answers to any two of the following questions. **15**

a. State the limitations of e-commerce. 8

b. What is e-commerce? Write the types of e commerce. 7

Or

c. Explain the utility of computer. 8

d Explain the term computer and write the characteristics of computer. 7

Q.4. Solve any two of the following questions. **15**

a. Explain different types of banks. 8

b. Mention the Bank's innovative products based on technology. 7

Or

c. Explain the term bank and briefly explain the secondary functions of banks. 8

d. Explain the functions of Reserve Bank. 7

Q. 5. Write answers to any two of the following questions. 15

a. What is insurance? Explain the financial importance of insurance. 8

b. State the features of insurance. 7

Or

c. Briefly explain the types of insurance. 8

d. Explain the duties, powers and role of the Insurance Regulatory and Development Authority. 7

Q.6. A. Explain the social importance of insurance. 10

B. Explain the problems of housing and construction industry. 10

Or

Q.6. Write any four shorts notes from the following. 20

a. Types of Social Insurance

b. Business to Consumer (B2C) e-commerce

c. Cooperative Housing Societies

d. Primary functions of a bank

e. Non-technical limitations of e-commerce

f. Maharashtra State Industrial Development Corporation

34AF77EF23D01384464C4EED9A18460B

वेळ:३तास **गुण:१००**

प्रश्न 1 अ. खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा. (कोणतेही 10) **10**

1. ---------प्राधिकरणामार्फत "ना नफा ना तोटा " तत्त्वावर घरे बांधून गरजू लोकांना वितरित केली जातात.
   अ. एच डी एफ सी ब. सिडको क. म्हाडा ड. हुडको
2. सी आर आर म्हणजे --------.
   अ कॅश रिझर्व्ह रेशो ब. क्रेडिट रिझर्व्ह रेशो क कॅपीटल रिझर्व्ह रेशो ड. कॅश रिव्हर्स रेशो
3. एका संगणकावरून दुसऱ्या संगणकावर माहितीचा कार्यालयीन संदेश पाठविण्याच्या प्रक्रियेला----म्हणतात.
   अ.ई-मेल ब.चॅट क.टेलिग्राम ड. टपाल
4. ------- ला शहरांचे शिल्पकार या नावाने संबोधले जाते.
   अ.हुडको ब सिडको क. इंदिरा आवास ड. म्हाडा
5. ई-कॉमर्स व्यवहारामुळे------- स्तरापर्यंत व्यवसाय करता येऊ शकतो
   अ.स्थानिक ब.प्रादेशिक क. राष्ट्रीय ड. जागतिक
6. भारतीय कृषी विकासासाठी ------बँक कार्यरत आहे
   अ स्टेट बँक ऑफ इंडिया ब बँक ऑफ महाराष्ट्र क. नाबार्ड ड. आय सी आय सी आय
7. विमा नियमन व विकास प्राधिकरणाचे मुख्यालय----- येथे आहे.
   अ मुंबई ब. दिल्ली क. चेन्नई ड. हैद्राबाद
8. -----रोजी महाराष्ट्र औद्यागिक विकास महामंडळाची स्थापना करण्यात आली.
   अ. 1 ऑगस्ट 1962 ब. 15 ऑगस्ट 1962 क. 1 ऑगस्ट 1963 ड. 15 मे 1957
9. सहकारी गृहनिर्माण सोसायट्यांची नोंदणी-----यांच्याकडे करावी लागते.
   अ.सहकारी निबंधक ब.धर्मादायआयुक्त क. तहसीलदार ड. जिल्हाधिकारी
10. भूमिहीन शेतकरी सीमांत शेतकरी असंघटीत क्षेत्रातील कामगार यांना बँकिंग सेवा देण्यासाठी - --- बँका कार्य करतात
    अ जिल्हा ब पेमेंट क. नाबार्ड ड. ग्रामीण
11. क्रेडिट कार्ड किंवा डेबिट कार्ड -------म्हणून प्रचलित आहे.
    अ पेपरमनी ब प्लास्टिक मनी क. पॉलिमर मनी ड. मेटल मनी
12. ------ई कॉमर्सद्वारे व्यवसाय संस्था व्यक्तिगत ग्राहकांना वस्तू व सेवेची विक्री करतात.
    अ . बी टू बी ब. बी टू सी क . सी टू बी ड . सी टू सी

34AF77EF23D01384464C4EED9A18460B

ब. दिलेले वाक्य चूक की बरोबर ते सांगा. (कोणतेही 10) **10**

1) पेमेंट बँक ही सीमांत शेतकरी व असंघटीत कामगारासाठी कार्य करत नाही.

2) संगणकाद्वारे माहितीची साठवणूक दीर्घकाळासाठी करता येत नाही.

3) रिझर्व्ह बँकेकडून पतपैशाची निर्मिती केली जाते.

4) विमा एक आर्थिक योजना आहे.

5) हुडको मार्फत मोठी शहरे, उपनगरे व नागरी भागातील सार्वजनिक बांधकामाचे कार्य केले जाते.

6) ई-कॉमर्स मध्ये लबाडी अथवा फसवणूक होऊ शकते.

7) नाबार्ड मार्फत कृषी क्षेत्राला मोठ्या प्रमाणात कर्ज पुरवठा केला जातो.

8) विमा नियमन व प्राधिकरणाचे मुख्यालय हैदराबाद येथे स्थित आहे.

9) सहकारी गृहनिर्माण संस्थांद्वारे सभासदांना बचतीची सवय लागण्यास मदत होते

10) अग्रक्रम क्षेत्राला पतपुरवठा हे रिझर्व बँकेचे नियमनात्मक कार्य आहे.

11) विमा कंपनी पॉलिसीधारकास पॉलिसीमध्ये नोंद केलेल्या रक्कमेपेक्षा अधिक रक्कम देते.

12) संगणक हे माहितीचे पुनर्प्रसारण करण्याचे महत्त्वाचे साधन नाही.

प्रश्न 2. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **15**

अ. बांधकाम व्यवसाय म्हणजे काय? बांधकाम व्यवसायाचे महत्त्व सांगा. **8**

ब. सहकारी गृहनिर्माण संस्था म्हणजे काय सांगून तिचे फायदे विशद करा. **7**

किंवा

क. गृहनिर्माण व बांधकाम उद्योगाच्या समस्येवर उपाय योजना विशद करा. **8**

ड. गृहनिर्माण व बांधकाम उद्योगातील रोजगार संधी स्पष्ट करा. **7**

प्रश्न 3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **15**

अ. ई कॉमर्स च्या मर्यादा सांगा. **8**

ब. **ई-कॉमर्स** म्हणजे काय ? ई कॉमर्स चे प्रकार लिहा. **7**

किंवा

क. संगणकाची उपयुक्तता विशद करा. **8**

ङ संगणकाची संज्ञा स्पष्ट करुन संगणकाची वैशिष्ट्ये लिहा. **7**

34AF77EF23D01384464C4EED9A18460B

प्रश्न 4. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **15**

अ. बँकांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. **8**

ब. बँकेची तंत्रज्ञानावर आधारित नाविन्यपूर्ण उत्पादने सांगा. **7**

किंवा

क. बँक ही संज्ञा स्पष्ट करुन बँकांची दुय्यम कार्ये थोडक्यात सांगा. **8**

ङ रिझर्व्ह बँकेची कार्ये विशद करा. **7**

प्रश्न 5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **15**

अ. विमा म्हणजे काय ? विम्याचे आर्थिक महत्त्व विशद करा. **8**

ब. विम्याची वैशिष्टये सांगा. **7**

किंवा

क. विम्याचे प्रकार थोडक्यात विशद करा. **8**

ङ विमा नियमन व विकास प्राधिकरणाची कर्तव्ये,अधिकार व भुमिका विशद करा. **7**

प्रश्न 6. अ. विम्याचे सामाजीक महत्त्व विशद करा . **10**

ब. गृहनिर्माण व बांधकाम उद्योगाच्या समस्या स्पष्ट करा. **10**

किंवा

प्रश्न 6. खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा लिहा. **20**

अ. सामाजिक विम्याचे प्रकार

ब. व्यवसाय ते ग्राहक (बी 2 सी) ई कॉमर्स

क. सहकारी गृहनिर्माण संस्था

ङ बँकेची प्राथमिक कार्ये

इ. ई कॉमर्स च्या बिगरतांत्रिक मर्यादा

फ. महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक विकास महामंडळ

****

34AF77EF23D01384464C4EED9A18460B